

Naujienu Antroji Dalis

NR. 730

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XX METAI

PR. ALSĖNAS

LITERATŪRINIO REALIZMO - NATŪRALIZMO RAIDOS APŽVALGA

Su ketvirtuoju 19 amžiaus dešimtmečiu romantizmas ėmė blėsti. Žmogus kitaip ėmė žvelgti į pasaulį ir kitaip tvarkyti gyvenimą. Tada nuo idealinio-dvasinio pasaulio žmogaus akys nukrypo į materialinį — žemės pasaulį. Fantastiškas svajones pakeitė rūpestis kasdienine duona ir kova dėl jos.

19 amžiaus žmogaus lūpose atsirado nauji (ir labai mėgstami) vardai: vietoj "šviečiamojo amžiaus" — tolerancijos ir švietimo, vietoj klasikų — humanizmo, vietoj romantikų — laisvės ir begalybės, pamėgta tarti — kova dėl būvio, paveldėjimas, evoliucija; išpopuliarėjo naujos sąvokos: pozityvizmas, liberalizmas, socializmas, anarchizmas, kapitalizmas, proletariatas, etc.

Naują dvasią plėtotis paskatino gamtos mokslų pažanga, filosofija, socialinis gyvenimas. Šių sričių gyvenimo naujūmų pakeitė ir literatūros veidą.

19 amžiaus pradžioje suklestėję gamtos mokslai kitaip pažiūrėjo į pačią gamtą. Romantikai į gamtą buvo atkreipę visų akis, gamta jie žavėjosi, bet 19 amžiaus mokslininkai — pradėjo rūpintis gamtos dėsnius pažinti ir juos panaudoti praktikos reikalams.

Su gamtos mokslais — žengė į priekį ir filosofija, nors jos vardas — nebuvo mėgstamas. Apie pasaulėžiūrą, kuri apimtų visą gyvenimą, (medžiagą ir dvasią), buvo vengiama kalbėti. 1840 m. prancūzo Augusto Comte (1798—1857) paskelbtas pozityvizmas panorą žmogų apriboti tik materialiniais reikalais.

Comte parėmė ir dar toliau nuėjo anglai Millis ir Spenseris, o prancūzas Tenas (1828—1893) — pozityvizmą pritaikė ir literatūros istorijai: visa kūryba ir kūrėjo asmenybė pareina nuo rasės, laiko, aplinkumos.

Tuo pačiu metu (pozityvizmui įsigalėjus), Vokietija paleido materializmo garsiuosius populiarizatorius: Vogtą, Malešotą, Bueachnerį — esą, po mirties — nieko nėra, mąstymas — tai smegenų padaras, žmogus esąs be laisvos valios. Bueachneris buvo parašęs netgi šio mokslo "evangeliją", pavadindamas ją "Jėga ir medžiaga", nors tai būta nelogiško veikalo. Anot Valcelio, tai būta "daugiau ciniško pamfletu, kaip mokslinio išrodinėjimo".

Mokslo išradimai anuomet davė naują darbo jėgą — mašiną. Todėl ir socialinis gyvenimas pakeitė. Kilo prekyba su kolonijomis, plėtėsi pramonė, dygo

fabrikai, kūrėsi didmiesčiai. Į juos telkėsi žmonės ir iš kaimų, uždarbių ieškodami. Deja, jie nepajėgė su mašinomis konkuruoti. Mašinas galėjo įsigyti tik tie, kurie turėjo pinigų. Bepinigiai gi — turėjo eiti tarnauti turtingiesiems. Susidarė turtingų ir neturtingų klasės — darbdaviai ir darbininkai, kaip kapitalistai ir proletarai.

Proletarų skaičius padidėjo, į vyrų darbininkų eiles įsijungus moterims ir vaikams. Jų visų būvis pasunkėjo. Kapitalistai, praktiškai naudodamiesi materialistų mintimis, spaudė iš darbininko kiek galėdami, kad tik laimėtų konkurenciją vienas prieš kitą. Darbininkas virto paprasta mašina, dar tuo netobula, pasak Dikenso, kad ją reikėjo tepti — nors mažu atlyginimu...

Vadovaujantieji protai suko galvas: kuo gi pagalbėjus? Vieni šitokioj padėty išvelgė tą pačią kovą dėl būvio, kaip Darvinas gamtoj, o vokiečių žydas Karlas Marksas su Engelsu — skelbė "komunistų partijos manifestą" (1847), kuris davė pagrindą socialdemokratams atsirasti. Marksas toliau siūlė suvalstybinti visus turtus, kad nebūtų nei turtingų, nei beturčių (socializmas).

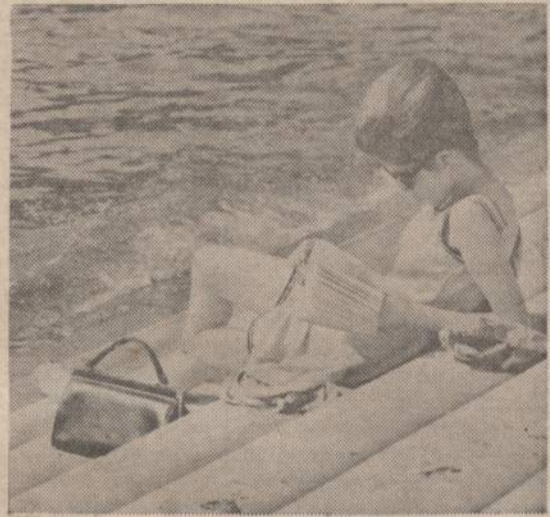
Iš katalikų pusės darbininkų teises gynė garsus visuomenininkas, Mainco vyskupas Kettleris, o visuotiniu mastu darbininkų klausimą paskiau sprendė popiežius Leonas XIII (miręs 1903 m.).

Socialinė nelygybė ir būvis literatūrai turėjo didžiausios įtakos: davė naujų siužetų, naujų charakterių, naujo fono, naujų problemų ir tendencijų. Tuomet literatūra nebeieškojo vaizdų ir idėjų fantazijos pasauly. Ji nusileido į kasdieninį realų gyvenimą, kuriame, pasak pozityvistų, ėjo kova dėl būvio. Daug mažiau juos domino gamta, daugiau žmonių gyvenimas: darbininkai — proletarai ir jų skurdas, kapitalistai — išnaudotojai ir jų prabanga; valstiečiai mažžemiai, baudžiauninkai, o iš antros pusės — dvarininkai. Šita socialinė antitezė — buvo pasidariusi mėgstamiausia literatūros sritis. Tuo pačiu — buvo pradėtas rodyti ir naujas žmogus, naujų amžiaus idėjų pagautas.

Šita literatūra ir gavo realistinės literatūros vardą (res — daiktas).

Realistinė literatūra norėjo vaizduoti tokį gyvenimą, koks iš tikrųjų jis yra. Vaizduoti jį objektyviai, nerankiojant nė

(Nukelta į 3 psl.)

VĖSINIMASIS. — Yra daug būdų atsivėsinti karščių metu. Šita mergaitė, nusimovusi batukus, nutarė pasiskaityti knygą, atsiložusi į Senos (Paryžiuje) krantinę.

ALEKSANDRAS PAKALNIŠKIS

PRIEŠ 25 METUS

Paskutinę vasarą dar laisvoje tėvynėje — 1939-tais metais — per atostogas turėjau nuvykti pas pažįstamą, gyvenantį Parovėjos apylinkėse prie Nemunėlio. Vasara buvo graži, rugpiūčio saulė piškintė piškino, universiteto mūruose nusikalėjusiam kūnui sveikatą pylė. Nesinorėjo lįsti į narvą, kurį žmonės vagonu vadino, kuriame be dulkių nieko geresnio rasti negalėjai. Nutariau tą kelionę atlikti dviračiu.

Dviračiu nuo Babruno iki Nemunėlio ir atgal! Gražiai skambėjo. Romantikos ir egzotikos tame žodžių derinyje buvo. Ta romantika daugiausia ir buvo kalta, kad aš ryžausi tokiai nelengvai kelionei.

Paėmiau Lietuvos žemėlapi ir išvedžiau tiesiąją, einančią per du taškus. Tie du taškai — tai mano atostogavimo vieta ir vieta, į kurią turėjau nuvažiuoti. Ėjo ji per Telšius, Gruzdzius, Pašvitinį ir Parovėją. Viena jos pusė nuvažiuosiu, o antrąją grįšiu.

Prie dviračio nugarkaulio prisegiau portfelį su baltiniais ir kitokioms reikmenėms, prie jo kaktos pririšau gražiai sulankstytą ir į terbelę įkištą švarką ir, rankoves atsiraitęs ir galvą sesers skarele apsirišęs, rugpjūčio 9-tos dienos rytą apleidau tėviškę.

Iki vieškelių palydėjo mane tėvo bernas, kažkur vykstas savo reikalais. Atsisveikindamas stebėjosi, kad aš į tokią tolimą kelionę drįstas leistis su tokia nepatikima sosisiekiimo priemone. Jo veide išskaičiau užuojautą man.

Pasileidau vieškeliu, kiek praskydusiu po vakarykščio lietaus. Visas kelias iki Telšių — tik kalnai ir pakalnės. Į kalną pėsčias įeini, pakalniui aitvaru nuleki. Ir taip nuolat.

Ant vieno iš tų kalnų —

Paukštakių pradžios mokykla. Vienišas namas tuščiuose laukuose. Prieš Pirmąjį Pasaulinį karą čia buvo Bernotavo valsčiaus centras. Tam valsčiui tada juk ir mano tėviškė priklausė. O dabar ji yra Plungės valsčiuje. Ir sugalvok tu man valsčiaus centrą padaryti tuščiuose laukuose! Ir tas valsčiaus vardas — Bernotavas, iš kur jis buvo ištrauktas? Pats tas kalnas priklausė Paukštakinės kaimui. Nepriklausomai Lietuvai besikuriant, kada buvo užėjusi manija "lietuvininti" žemaitiškas pavardes ir vietovardžius, Paukštakinė buvo pakeista į Paukštakius. Taip buvo raštuose, o vietinių žmonių kalboje Paukštakinė kaip buvo taip ir liko Paukštakinė.

Paskui sekė Lėplaukė. To bažnytkaimo pavadinimas, vietinių žmonių aiškinimu, pačiąs nuo žodžių "lipk lauk". Kol nebuvo tarp Plungės ir Telšių geležinkelio, vieškeliu per Lėplaukę vykdavęs nemažas judėjimas arkliais. Lėplaukėje visi pakeleiviai sustodavę, pasišerdavę arklus, žodžiu — turėdavę išlipti lauk iš vežimo.

Vietovardžių "lietuvinimas" ir Lėplaukę buvo palietęs. Ji jau buvo virtusi Lieplauke. Taip buvo užrašyta prie Lėplaukės geležinkelio stoties. Nors galėjo būti tas nesusipratimas ir be blogos valios atsitikęs. Kadangi ė žemaičiai ištaria kaip dvibalsę *ie*, iš kito Lietuvos pasviečio atsikraustęs koks valsčiaus raštininkas galėjo visai ramiai sąžinę turėti, jeigu jis Lėplaukę užrašė taip, kaip ją žemaičiai ištaria. Jam buvo visai aišku, kad tai "liepų laukas". Tačiau vietiniams žmonėms tai nebuvo "liepų laukas", todėl Lėplaukės jie niekuomet Lėplauke nevadino. Kitoje pusėje Plun-

gės buvo tokie Liepgriai, ir juos žemaičiai vadino Lėipgriais, nes jie tikrai iš "liepų (žemaitiškai — lėipų) girios" kilę buvo.

Telšiai. Įdomus, gražus miestas, susirukšijusiame kalnuotame žemės paviršiuje išsidėstęs. Čia pat jo pašonėje ežeras. Tarytum Šveicarija kokia.

Iš Telšių pasukau į Viešvėnus. (Šitos vietovės pavadinimą tas raštininkas turėjo užrašyti "Vėišvienā", jeigu jis buvo užsimojęs vietovardžius surašyti taip, kaip juos vietiniai žmonės ištaria.) Stebėjau, kad nepaprastai puikiai ištaisytas vieškelis. Tokiu keliu važiuodamas nė nepajutau, kaip pasiekiau Viešvėnų bažnytkaimį.

Ties Viešvėnais susitikau dvarininko karietą. Man tai buvo įdomi naujiena, nes mano tėviškėje, apie Plungę, tokių dalykų nebesimatydavo jau nuo Didžiojo karo laikų. Prisiminiau žemaitės "Atžalą", jos ten aprašytą žmonių plūdimą į Varnių atlaidus, ir mano vaizduotėje atsistojo gyvas prieškarinio mūsų krašto vaizdas.

Iš to užsisvajojimo atbudau maždaug pusiaukelėje tarp Viešvėnų ir Luokės, kai ant vieno kalno užkopęs melsovoje tolimoje pamačiau senutę žemaičių šatriją. Iš tolo ji atrodė tik apskritas, plikas žemės kupstas, kurio pačioje viršūnėje stovėjo trianguliacijos bokštas. Susijaudinęs čia deklamuoti:

*"Šatrija, tu senute meili,
per tiek amžių iš ankšto*

*žiūrėjus,
daug oi daug apsakytį gali
apie mūsų žitus pranokėjus."*

Labai gražios apylinkės iš Viešvėnų į Luokę keliaujant.

Kokie penki kilometrai prieš Luokę, ant Virvyčios krantu, didelis Biržuvėnų dvaras.

Smalsu man buvo — manau, kad ir kiekvienam lietuviui tas rūpėti galėjo — kokios tautybės to dvaro savininkas. Sutikęs moterėlę, gal iš kumetyno, paklausiau, kieno tas dvaras. Ji ištare moterišką pavardę. "Ar ji lietuvaitė?" klausiau. "Lietuvė", atsakė moteris ir žiūrėjo į mane lyg ko nesuprasdama. "Ar ne lenkė?". "Taip, ji lenkė". "Tai kas ji, pagaliau, lietuvė ar lenkė?" egzaminavau moterėlę. "Lenkė, lenkė. Ji tikra lenkė. Buvo atvažiuavę jos vaikai — ir jie tikri lenkai. Jie visi tarp savęs lenkiškai kalbėjosi."

Virvyčioje išsimaudžiau, jos kranto alksnių pavėsyje pailsėjau.

Pravažiavus dvarą, pakelėje besą žuvusiųjų per Didįjį karą kapai. Kiekviename antkapio kryžiuje užrašyta "Juni 15". Užrašai vokiški, bet kapuose palaidoti ir vokiečiai, ir rusai.

Artinausi prie Luokės. Tas miestelis, gulįs apie porą kilometrų atstu nuo Šatrijos kalno, atrodė man kaip kokia senovės žemaičių Jeruzalė. Juk

čia netoli jos kadaise buvo žemaičių religinis centras, tos vietos ir dabar pasakomis bei padavimais apipintos tebebuvo.

Pietavau vienintelėje Luokės valgykloje. Suradau ją tik po ilgo teiravimosi. Kieme užsi puolė palaidas šuo. Įsivedė mane šeimnininkė į jau apsmukusį kaimišką namelį. Viena kambaryje beverpanti senutė. Šeimnininkė liepė eiti toliau, į sekantį kambarį. Atsidūriau tikroje kaimo seklyčioje. Sienos šviežiai iškljuotos laikraščiais, senoviška kaimiška krosnis. Ant baltai apdengto stalo išrikiuotos šešios lėkštės rodė, kad čia tikrai valgykla. Pati šeimnininkė vienerius metus gyvenusi Kaune ir apie valgyklos organizaciją nusimananti. Tačiau į stalą paduodama ji vistiek laikėsi žemaitiškos tvarkos: pirma davė mėsos, o tik paskui sriubos.

Kol suvalgiau nemažą gabalą kietos mėsos, šeimnininkė spėjo pasipasakoti, kad jos valgykloje valgą šeši žmonės. Sunku esą su mėsa, nes Luokėje ne visuomet galima esą jos gauti. Papasakojo ji taip pat, kad Šatrijos kalnas dar neseniai buvęs kažkokio lenko nuosavybė. Pastarasis nuo kiekvieno norinčio užlipti į kalną imdavęs po 20 centų. Gėda buvusi luokiškiams prieš svečius turistus. Bet dabar ši istorinė vieta jau atitekusį Luokės šaulių būriui.

Išvažiuavus iš Luokės ilgą laiką dviratis neminamas bėgo. Matyt — vis pakalniui važiuavau.

Privaziavau Uplyną. Tai nuo bažnytkaimio pabėgti benorinti bet miestelį pavyti dar nepajėgianti vietovė. Privaziavau ir pervažiuavau. Ir lėčiau tolyn.

Pervaziavau Telšių — šiaulių apskričių rubežiu. Užsukau į vieną iš pirmųjų jau šiaulių apskrityje esančių ūkių pailsėti. Atrodė, kad tai labai pažangus ūkis. Sodne buvo pastatytas bokštas, panašus į trianguliacijos bokštą, o jo viršūnėje buvo įrengtas malūnsparnis ir dinamo mašinėlė, teikianti sodybai elektros šviesą ir prikraunanti radijo akumuliatorių. Nusivilti teko sužinojus, kad tai ne ūkininko sodyba, o girininko.

Tarp Uplynos ir Kuršėnų dar pravažiavau menkutį bažnytkaimelį — Juozapavą. Šventoriuje buvo keletas brangiais paminklais apstatytų kapų su Nagurski pavarde. Greičiausia — tie jau žemėje beilsį didikai buvo tos bažnytelės statytojai.

Artėjau į Kuršėnus. Prie pat miestelio, koks kilometras į šalį dešinėje kelio pusėje, buvo didelis fabrikas. Tai lietuviškojo cukraus centras — Pavėčiai.

Kuršėnai jau darė miesto įspūdį. Nedidelio, bet švaraus ir tvarkingo miesto. Skyrėsi jie nuo kiek apsilėidusių kitų žemaitijos miestelių, ir dalinai priminė Klaipėdos krašto miestelius. Net kažkaip nelietuviški jie man atrodė.

Išvažiuavus iš Kuršėnų saulė jau buvo netoli laidos. O ir

gerą kelio galą buvau per dieną sukaręs: virš septynių dešimčių kilometrų. Reikėjo žvalgytis nakvynės.

Pavažiavęs du ar tris kilometrus už Kuršėnų, kairėje kelio pusėje pamačiau tris greta vienas kito stovinius dvarus. Gal pabandyti ten ant šieno prašyti? Gyvulius prie pat kelio beganantį berniuką pasiteiravau, kas ten per žmonės gyvena. Iš jo sužinojau, kad pirmojo dvaro savininkas yra lenkas, viduriniojo — lietuvis, o trečiojo — vėl lenkas.

Pro pirmąjį dvarą praeidamas mačiau sodne bevaikščiojantį senuką, turbūt šeimnininką, bet jam nieko nesakiau. Ėjau tiesiai į tą vidurinį. Su lietuviu, maniau, vis lengviau bus susikalbėti. O lenkas... Jau vienas tas žodis "lenkas" man nedorą žmogų sugestijonavo.

Kai sulodžiau kieme šunis, pasirodė iš virtuvės šeimnininkė. Paprašiau nakvynės. Ji ėmė teisintis, kad neturinti vietos. Aš tuojau priminiau, kad mielai permiegočiau daržinėje ant šieno, jeigu tik ponis šeimnininkė man tai pavelytų. Tuokart ji pasisakė neturinti teisės mane priimti ir patarė eiti pas šeimnininką, paklausti, ką jis sakys. Parodė kryptį, kuria eidamas aš jį rasiąs pas rugių piovėjus.

Nujaučiau, kad į tą kiemą grįžti man nebeteks, todėl dviračio jame nepalikau. Palengva, per ražienas, į dviračio vairą įsikibęs, nužingsniavau pas piovėjus. Dvi poros darbininkų bepiaunančių kviečius, o šeimnininkas bestatęs juos į gubas. "Štai tau ir dvarininkas", pamaniau. Nuo piaunančių bernų jis skyrėsi tik tiek, kad buvo apsiavęs auliniais batais.

Dar nepasisveikinęs pamačiau to žmogaus nenuoširdumą. Kai bebuvau tik keliolika žingsnių nuo jo, jis nusigrįžo nuo manęs ir ėmė eiti į priešingą pusę. Kągi — reikėjo vytis. Negi šauksi, kad sustotų.

Kai jau beveik prie pat jo nugaros būdamas pasakiau "labą vakarą", jis sustojo ir atsigrįžo. Jau nebe nakvynės prašiau, o tik paklausiau, ar neleistų man savo daržinėje ant šieno permiegoti. Išgirdau trumpą ir keistai ramų atsakymą: "Tai jau ne". Tas "tai jau" apie atsakymo griežtumą bylojo. Valandėlę nežinojau ką beatsakyti. Tylą pertraukė pats mano gerbiamas lietuvis dvarininkas, primindamas man, kad čia pat miestas ir nakvynės aš galįs ten važiuoti. Ir tikrai — pakėlęs galvą pamačiau už poros kilometrų esančius Kuršėnus. "Tai kad aš kaip tik iš ten dabar ir atvažiuoju", besumojau pasakyti ir, paklauses kelio į trečiąjį dvarą ir atsiveikinęs, nužingsniavau.

Trečiajame dvare pirmiausia susitikau su kumečiais. Keletą žodžių su jais persimetęs supratau, kad pas juos nakvynę gaučiau. Bet nutariau šitą galimybę palikti blogiausiam atvejui, ir nuėjau pas dvaro savininkus.

Didelis, stačiakampinio pavidaalo medinis gyvenamas namas. Pro vieną atdarą langą matėsi virtuvėje betriušiančios dvi jaunos moterys. Į jas ir kreipiausi. Viena iš jų, pasirodė, besanti šeimnininkė. Ji jau bent pasakė man trumpą "tai jau ne", o paklausė, iš kur aš keliaujas. Pasisakiau, kad esu iš Kauno, o dviračiu keliauti pradėjau nuo Plungės. Pasisakymas "iš Kauno" tuojau ją suminkštino — tai aš aiškiai pastebėjau. Ji tik bepasakė, kad mielai priimtų, jeigu nebijotų. Dėl bijojimo gali drąsiai mane priimti, pasakiau aš, nes sugebėsiu įrodyti, kad manęs nėra ko bijoti.

Tarnaitė paruošė arbatos. Bevakarienuojant, čia pat sėdėjo šeimnininkė ir vartė mano pasą.

— Koks jūsų užsiėmimas? — paklausė ji. — Čia, rodos, pase nėra parašyta.

— Pase yra parašyta žemdirbys, bet tai neteisinga. Aš esu studentus.

Pasisakymas, kad esu studentas, paskutinius ledus tos dvarininkės širdyje ištirpdė. Ji gražino man pasą ir pasakė:

— Mes dabar jūsų nebebijom.

Įsikalbėjova. Jos motina esanti vokiečių, o tėvas lenkas. Ji pati gavusi lenkišką išauklėjimą, baigusi lenkų gimnaziją. Jos brolis, kuris irgi čia pat gyvenęs, gavęs vokišką išauklėjimą, studijavęs vokiškuose Austrijos universitetuose. Bet jos vyras, dvaro šeimnininkas, esąs tikras lietuvis. Pats girdečiau, kad su motina ji kalbėjosi vokiškai, o su vaikais lenkiškai.

Puikiai permiegojau daržinėje.

Rytmetį susipažinau su dvaro šeimninku, iš kurio barzduoto veido, rodė, tik nuoširdumas ir trespindėjo. Prisistatė man ir suvokietėjusysis šeimnininkės brolis. Jo bairiai rando duotas veidas rodė, kad čia tikrai vokiškų studentų korporacijų narys. Palydėjo jis mane gerą kelio galą. Sakėsi pats Austrijoje dar keliavęs dviračiu, todėl ir mane pilnai suprantas ir užjaučias.

Ir toje vietoje mūsų per Didįjį karą būta. Prie šiaulių — Mažeikių geležinkelio linijos besą žuvusių vokiečių kapai. Iš parašų antkapių kryžiuose matėsi, kad visi žuvę 1915 metais tarp gegužės mėn. 22-ros ir liepos mėnesio 17-tos dienos. Svetimi žmonės tą vasarą Lietuvos žemelę savo krauju laistė.

(Bus daugiau)

Anglų Kalbos Pamokos
VERTIMAI-PILIETYBĖ-LAIŠKAI
Afidavitai giminių atvažiavimui.
K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Tel. Victory 2-0105

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

LITERATŪRINIO...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

"gražių", nė "negrąžių" paveikslų, nerodant savo nuomonių ir jausmų; norėta viską vaizduoti su visomis gyvenimo smulkmenomis. Dėl to iš rašytojų buvo pareikalauta ne lakios fantazijos, bet sugebėjimo gyvenimą pastebėti.

Šio amžiaus rašytojai stipriausiai išplėtojo romaną ir novelę. Tik vietoj romantinio nuotykių romano — išaugo socialinis romanas (Dikensas, Turgenevas), papročių romanas (Balzakas, Floberas, A. Dode, Mopasanas), psichologinis (Dostojevskis, Burže), istorinis (Tolstojus), evoliucijos romanas (Zola).

Šiame amžiuje literatūroj skirtingi du periodai — realistų ir natūralistų. Pirmieji matė šlykštumą ir gerumą, nors šlykščiųjų gyvenimo pusį jie privengė. Gi antrieji — jas mėgo iškelti. Pirmieji žmoguje pastebėjo ir dvasinių pradų, antrieji — tik fiziologiją (kūną). Realistinė kryptis yra ankstesnė, kiek susijusi su romantizmu, be aiškių mokslinių tendencijų, gi natūralistinė — vėlesnė (maždaug paskutinis 19 a. ketvirtis Vak. Europoj), aiškioj pozityvistų įtakoj.

Visa Europa dalyvavo realistinės - natūralistinės literatūros kūrime. Kaip paprastai, anglai pradėjo pačią literatūrą kurti, prancūzai — neatsilikę ir ilgai nūi taisyklės sudarė. Vienok pažymėtinas ir naujos jėgos, atnešusios į visuotinę literatūrą savo duoklę: rusai realistinį ir psichologinį romaną, skandinavai — dramą, gi vokiečiai — kraštutinę filosofiją, sukurdami materializmo ir socializmo teorijas.

Ryškiausiomis rašytojų pasaulio figūromis anuomet buvo eilė didelių vardų. Prisimintinas anglas Dikensas, gyvenęs ir rašęs Anglijoj tada, kada tenai stipriausiai buvo atsivėrusi praraja tarp darbininko ir darbdavio.

Zemės ūkis tada stovėjo gerai, tik visas pelnas ėjo stambiesiems dvarininkams. Augo dideli dvarai, o maži ūkininkai smuko, duonos ieškodami brovėsi į miestus, arba virto paprastais samdiniais. Jiems buvo ypatingai bloga. Todėl nėra ko ir stebėtis, kad, pasitaikius visiškam nederliui (1816 m.), išbadėje darbininkai bastėsi po kraštą su vėliava "Duonos arba kraujo", apiplėšinėjo namus, malūnus. Gi fabriškai — buvo paverę darbininkų kūną ir sielą. Darbininkai priedavo ir prie maisto. Sukilę jie naikino audimo įmones, kurias laikė savo nelaimių pradžia.

Kaip iš visų tų bėdų išbristi, galvojo kai kurie visuomenės veikėjai, bažnyčios atstovai, mokslininkai ir rašytojai. Iš šių tarpo ryškiausiai pasirodė Dikensas, labiausiai susitarinęs su savo meto žaidžomis, labiausiai norėjęs jų skausmą palengvinti, nes pats tų viską buvo savo kai- liu patyręs.

"Jei tave spaudžia neturtas ar sopulys, aš tikrai noriu tau padėti" (iš Dikenso "Olivero Tvisto").

Dikensas buvo naujo tipo rašytojas. Jis nebėgo iš gyvenimo, nesidairė į praeitį, kad, ja grožėdamasis, užmirštų dabartį. Bet atvirksčiai — jis puolėsi į dabarties gyvenimą, kad jį pataisytų. Jis buvo viešumos, geriau pasakius, minios žmogus, jis — socialinio klausimo sprendėjas.

Iš prancūzų pirmuoju realistu laikytinas Balzakas (Honore de Balzac — 1799—1850), nors jis rašė dar pačiame prancūzų romantizmo įkarštyje. Romantiškieji intencijos, įkvėpimo gėnijaus žodžiai — jau tenka išmesti iš žodyno, kalbant apie Balzaką. Jis naujo tipo rašytojas — rašytojas amatininkas, literatūros "katorgininkas", rašęs labai sunkiai, kartais net 17 kartų taisydamas kūrinį, prieš išleisdamas į pasaulį. Už tai — Balzakas ir yra pabrėžęs: "Štai gyvenimas toks, koks jis yra. Jis nėra nė kiek gražesnis, kaip virtuvė".

Iš rusų realistų — ypač pažymėtinas N. Gogolis (1809—1852 m.), mėgęs kelti viešumon gyvenimo menkybę, kuri slėgė moralinį gyvenimą, pabrėždamas, jog: "Pajuokos bijo netas, kuris jau nieko nebijo pasaulį".

Gogolis galėjo rašyti tik tai, ką jis matė. Jis visada geriau pastebėdavo ir atvaizduodavo gyvenimo blogybes. Teigiami tipai — jam mažiau vyko.

Kai Gogolis mirė, vienas jo gerbėjas parašė nekrologą. Nors cenzūra nekrologą ir buvo praleidusi, bet paskui susigriebė ir nekrologo autoriui paskyrė mėnesį arešto. Tas rašytojas buvo Jonas Turgenevas.

Sis asmuo — Turgenevas skyrė sau vietą tarp Gogolio ir Puškino. Pirmąjį laikė jis didžiu menininku, antrąjį, ir senas būdamas, vadino savo didžiu mokytoju.

Kaip Gogolis, Turgenevas tvirtai buvo atsispyręs į realų rusų gyvenimą. Rusų gyvenimo ir žmonių paveikslai piešti jam geriausiai sekėsi.

Puškinas, Lermontovas, Gogolis, Turgenevas — buvo tikri menininkai. Bet įtakos už Rusijos sienos jie arba neturėjo, arba labai mažai turėjo. Tik Tolstojus ir Dostojevskis pagarsėjo pasauly.

Žinoma, literatūros pasaulyje Tolstojas (Levo) išgarsėjimas, ypač su "Karu ir taika", tiesiog, stebėtinas, nes apie jo ir brolių mokymąsi — buvę šitaip sakoma:

"Sergijus ir nori ir gali", Dimitrijus — "nori, bet negali", gi Levas — "ir negali ir nenori"...

Šalia Tolstojaus Dostojevskis yra didžiausias rusų rašytojas, vienas didžiausių visuotinėje literatūroje, vienas mėgstamiausių dabartinėje Europoj. Rusų literatūrą jis atpalaidavo nuo bajoriškos krypties. Visuotinei literatūrai jis davė psichologinį filosofinį romaną.

Gyvenimas Dostojevskio veikaluose — kažkokia ypatinga "fantasmagorija". Juose per trumpą laikotarpį įvyksta tokių dalykų, kurių nesugalvos joks fantastas. Tik jo fantastika — visiškai realistiška.

"Aš be galo mėgstu realizmą mene — realizmą, kuris, taip sakant, pakyla iki fantastikos... Kas gali būti fantastiškiau, negu tikrovė? Tai, kas žmonių daugumai fantastiška ir nepaprasta — man tėra pati tikrovės esmė"...

(Šitaip teigė Dostojevskis apie save).

Vokiškojo natūralizmo ryškiausiu atstovu skaitytinas Hauptmanas, gimęs 1862 m., miręs 1946 m. birželio 6 d. Geriausia Hauptmano drama — "Audėjai" pasirodė 1892 m.

Prancūzijoje Emilis Zola sukūrė natūralistinį romaną, o šis vokiečis — iškilo su natūralistiniais scenos kūriniais, nors jis rašė ir beletristiką ir epą, ir dramą. Jo garsas kilo nepaliaujamai. Oksfordo universitetas jam suteikė garbės daktaro laipsnį. Jis gavo Nobelio premiją ir laikomas didžiausiu vokiečių rašytoju, vienu iš žymiausių šios tautos dramaturgų.

Baigiant šią apžvalgą, knieti prisiimti ir mūsiškis Kristijonas Donelaitis (1714—1780), savo kūryboje parašęs svrabiausiųjų kūrinių "Metus". Šio kūrinio turinys — konkrečiais realistiniais vaizdais nupiešta baudžiauninkų buitis. "Metuose" Donelaitis duoda vykusiai apibūdintų būrų tipų galeriją. Jis nenuėina tuo metu madoje buvusių idilių keliu, mėgusių duoti išidealizuotus, nenatūralius, pasaldintus, susentimentalintus žmonių pavidalus. "Metų" žmonių su kūnu ir krauju, su prakaito kvapu, su visu 18 a. baudžiauninko vulgarumu. Net ir kalba (savaime aišku, — sąmoningai) — neišdailinta. Tai gy-

voji žmonių kalba, suderinta su jų psichologija. Gi realistinėje plotmėje — ji nė kiek nekenkia estetinei kūrinio vertei.

Išvirsinės formos atžvilgiu — "Metai yra originalus ir nuostabus kūrinys. Menkutėje religinėje ano meto lietuvių poezijoje Donelaitis negalėjo rasti savo kūrybai pavyzdžių. Pasirinktoji hegzometro forma — iš viso yra pati sunkiausia klasinė forma. Bet Donelaičio talento didumas — ištesėjo jo užsimojimus. Atsiremdamas gyvąja savo parapijos lietuvių kalba — jis sukūrė sudėtingą ir rafinuotą poezijos kalbą, puikiai skambantį hegzametą.

Jo eiliavimas — kartais pasiekia tokio tobulumo, kad puikiai panaudotos aliteracijos pagaus gamtos muziką (pvz. lakštingalos giesmės melodija, miško ošimas (etc.).

Dabar — dar žodėlis apie hegzametą. Kas gi jis yra? Graikų kalboje "hexametros", reiškia šešiamatį. Tai metrinio eiliavimo forma, kur eilutė susideda iš šešių pėdų — daktilių ir spondėjų (daktilis — triskiemė pėda, kurios pirmasis skiemuo kirčiuotas toninėje eilėdaroje, arba ilgas — metrinėje eilėdaroje. Spondėjas dviejų ilgų skiemėnų pėda metrinėje eilėdaroje). Toks daktilių keitimas spondėjais įgalina poetą išvengti monotoniškumo, nes kiekvienoje pėdoje daktiliai gali būti pakeisti vienu ilgu spondėju. Hegzometras dar vadinamas "versus heroicus", nes juo yra parašyta seniausia graikų herojinė laikų poezija — Homero Iliada ir Odiseja, bei romėnų Vergilijaus Eneida.

Naudotasi: J. Ambrazevičiaus, J. Griniaus ir A. Vaičiūlaičio "Visuotinė literatūros istorija", Pr. Naujo-kaičio "Lietuvių literatūra" ir Leono Pakalniškio straipsniu "Didis pasaulis mažame Lietuvos kaime", "Tėviškės Aidų" literatūrinis priedas, 1964. VII. 7.

NELAUKITE -
RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar išaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

STATYBOS KONTRAKTORIUS,
TURIS VIRŠ 30 METŲ PATYRIMĄ

- STATO • REMONTUOJA • PERSTATO NAMUS •
- GARAZUS • KRAUTUVES IR KITUS PASTATUS •
- DARBININKAI APDRAUSTI.

LIUDAS STASAITIS

5523 S. CLAREMONT AVE. Tel. PR 8-8378

Šaukti po 6 val. vak.

Lietuvių gydytojų atžalynas

Chicagoje Dr. S. Biežiui ir Dr. S. Budriui redaguojant yra leidžiamas rimtas Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos organas, vad. Lietuvių Gydytojų Biuletėnis, išeinąs 4 kartus per metus. Trečiame šių metų (liepos mėn. Nr. 3) yra eilė ir ne medikams naudingų pasiskaityti raštų, k. a. Dr. A. Narvydo: Narkomanų gydymas; Dr. J. Juozevičiaus: Alkoholikų gydymas; Dr. A. Garūno: Kova su tuberkulioze okupuotoj Lietuvoj ir t. t. Kiti daugiausiai profesiniais klausimais.

Čia perspausdiname šio Biuletėnio informaciją apie šiais metais baigusius jaunuosius medikus:

ATŽALYNAS

Alfredas Arturas Alekna šių metų birželio mėn. 13 d. Northwestern Universitete įsigijo medicinos daktaro laipsnį. Jaunasis daktaras yra a. a. dr. Antano Alekno sūnus, gimęs 1939 m. sausio 27 d. Kaune. 1948 metais emigravo Amerikon. Baigęs šv. Kryžiaus pradžios mokyklą pradėjo lankyti St. Rita gimnaziją, kurią baigė su aukso medaliu. Paruošiamąjį medicinos kursą lankė Loyolos Universitete. Medicinos studijoms pasirinko Northwestern Universitetą, kurį baigė priklausydamas A.O.A. garbės akademijos korporacijai. Interno stažą atliko Kalifornijoje.

Studijų metu jis priklausė Liet. Jūrų Skautams, Korp! "Gintaras", ir Liet. Stud. Med. ir Odont. Draugijai. Jis buvo vienas iš LSMO dr-jos steigėjų, ir buvo išrinktas dr-jos pirmuoju visepirmininku - išdininku. Šių metų kadencijai (1963-1964 m.) jis buvo išrinktas LSMO dr-jos pirmininku.

Liucina Kaufmanaitė šių metų birželio mėn. įsigijo medicinos daktaro laipsnį. Baigusi Maria High School Chicagoje, 1957 m. įstojo į University of Illinois, o 1960 m. pradėjo medicinos studijas Loyolos universitete. Šių metų liepos 1 d. pradeda "internship" Detroito Receiving Hospital.

Liucina gimė Tauragėje, gimnaziją pradėjo lankyti Vokietijoje. Atvykusi į Ameriką įstojo į ateitininkų organizaciją ir buvo aktyvi moksleivių, vėliau studentų sąjungose. Šiuo laikui yra Korp. Giedros narė. 1963 m. dalyvavo Lietuvių Studentų Medikų ir Odontologų Draugijos steigime. Ji buvo išrinkta sekretore šios draugijos pirmajai kadencijai.

Algirdas Monstavičius gimė gegužės mėn. 23 d. 1939 metais Kaune. Kovo mėn. 1940 metais jis buvo išvežtas kartu su tėvais Vokietijon. 1945 metais Bad Neuheime jis pradėjo lankyti pradžios mokyklą. 1949 m. Algirdas su tėvais, atvyko Amerikon, apsigyveno Chicagoje, ir tais pačiais metais įstojo į St. Raphael pradžios mokyklą, kurią baigė 1953 m. Toliau mokslus tęsė De La Salle High School, kurią baigė 1957 m. Tais pačiais

metais įstojo į Illinois Universitetą ir tris metus lankė medicinai paruošiamuosius kursus. 1960 m. įstojo į Illinois Universiteto Medicinos Mokyklą, kurią baigė šiais metais birželio 11 d. įsigydamas medicinos daktaro laipsnį.

Algirdas priklauso Liet. Stud. Med. ir Odont. Draugijai ir buvo vienas iš šios draugijos steigėjų. "Interšipą" pradėjo š. m. liepos 12 dieną. University of Illinois Research and Educational Hospital. Toliau jaunasis daktaras planuoja studijuoti chirurgiją.

Romanas Petkus gimė Kaune, mokėsi Sheinfeld Lietuvių Tremtinių stovyklos pradžios mokykloje. Emigravęs Amerikon tęsė mokslą Chicagoje St. Raphael ir Nekalto Prasadėjimo parapijų mokyklose, ir De La Salle aukštesnioje mokykloje (high school). Vėliau įstojo į Illinois Universitetą ir 1961 m. gavo "Bachelor of Science" laipsnį. Buvo priimtas į Illinois Universiteto medicinos mokyklą, kurią baigė 1964 metais, įgydamas medicinos daktaro diplomą. Internšipo vienu metų stažą atliko Illinois Central ligoninėj, Chicagoje.

Romanas buvo vienas iš steigėjų Lietuvių Studentų Medikų ir Odontologų Draugijos, ir 1963-1964 metų kadencijai buvo išrinktas LSMO dr-jos valdybon kaip vicepirmininkas - išdininkas.

Juzefa Taraškevičiūtė birželio 13 d. baigė Northwestern Universiteto Medicinos Mokyklą, įsigydamas medicinos daktarės laipsnį.

Juzefa yra duktė Stasio ir Juzefos Taraškevičių, kurie šiuo metu gyvena Waterbury, Connecticut. Gimusi 1938 m. Kaune, Juzefa būdama vos 6 metų su tėveliais atvyko į Vokietiją ir apsigyveno Wiesbadeno stovykloj. Atvykusi į Ameriką ji lankė ir baigė šv. Juozapo mokyklą ir Crosby Gimnaziją. Po to įstojo į University of Connecticut, kur įsigijo bakalaura to laipsnį iš chemijos ir zoologijos. Lankydamas University of Connecticut, Juzefa buvo pirmininkė į Phi Beta Kappa - akademinę garbės korporaciją. Tęsti medicinos studijas, Juzefa pasirinko Northwestern University, kurį ji šiais metais ir baigė. Internšipo stažą atliko San Francisco, Kalifornijoje.

Arvydas Tauras gimė 1939 m., liepos mėn. 12 d. Kaune. Pradžios mokyklą pradėjo lankyti Vokietijoje. 1949 metais su tėvais emigravo į Ameriką, kur Chicagoje tęsė mokslą šv. Kryžiaus mokykloje. Pradžios mokyklą baigė 1953 m. Joliet, Ill., kur pradėjo lankyti aukštesniąją mokyklą. 1957 m. baigė šv. Ritos Mokyklą Chicagoje ir tais pačiais metais įstojo į Loyolos Universitetą, kuriame lankė medicinos paruošiamuosius kursus. Po 3 metų studijų, 1960 metais, jis įstojo į Illinois Universiteto medicinos mokyklą, kurią baigė šiais metais birželio mėn. 11 d., įgydamas M. D. diplomą. Interno stažui atlikti jis pasirinko

University of Illinois Research and Educational Hospital, Chicagoje.

Studijų metu priklausė Liet. Jūrų skautams, sporto klubui "Jūra", Korp! "Gintaras" ir Liet. Stud. Med. ir Odont. D-jai. 1962-1963 mokslo metų kadencijai buvo išrinktas LSMO Draugijos pirmuoju pirmininku.

Aldona šapokaitė, šį pavasarį baigusi odontologiją Toronto universitete. Ji taip pat išlaikė valstybinius Ontario ir visos Kanados egzaminus. Rudenį ji tęs studijas JAV Harvardo un-te. Studijuodama Toronte ji veikliai reikėsi ateitininkų, "Aušros" sporto klubo veikloj ir aktyviai dalyvavo daugelyje stovyklų Kanadoj ir JAV.

Antanas Gediminas Matukas, dr. Antano ir Liudvikos Matukų sūnus, sėkmingai užbaigė Otavos universitete medicinos fakultetą, išlaikė Kanados ir JAV valstybinius medicinos egzaminus. Atostogas jis praleido Europoje ir netrukus išvažiuoja į Kaliforniją vieneriems metams interno praktikai. Otavos un-te yra baigęs ir human. fakultetą bakalaura laipsniu. Kurį laiką uždarbiavo paskui perėjo į mediciną. Jo tėvai gyvena Woodstocke, Ont.

Šiais metais be anksčiau minėtų Mediciną baigė: **Edvardas Juras** (Wayne State universitetą), **Alfredas Budris, L. Kuolaitė** (Toronto universitetą), **Ronaldas Klimaitis** (Loyolos universitetą), **Dr. R. Klimaitis** liks Chicagoje ir dirbs Mercy ligoninėje. Jo tėvai turi mažą ūkėlį prie Gary, Ind. ir yra veiklūs lietuvių kolonijoje. **L. A. Vasis-Vasiliauskaitė** perėjo į V. Medicinos kursą Toronto universitete.

Odontologijos diplomus gavo šie studentai: **Barbora Moskaitis** (Detroito universitete), **Giedrė Natkevičiūtė - Matienė** (Western Reserve universite-

Paryžiaus madų specialistai pasiūvę paveiksle matomus drabužius jaunoms gražuolėms. Stambesnio sudėjimo moterims palieka gana plačius sijonus ir bliuskeles, bet viską labai jau susiaurina per kelius.

te), **S. Kazlauskas** Toronto universitete, **R. Karka** perėjo į IV Odontologijos kursą, Toronto universitete. **Kristina Stankevičiūtė** gavo bakalaura laipsnį ir tęs studijas Odontologijos skyriuje Clevelande.

Toronte akademikai, baigę šiais metais buvo pagerbti ir apdovanoti simbolinėmis dovanomis - lietuviškais medžiag drožiniais. Baigusiu buvo **I. Lietuvių gydytojų vardu** baigtusius sveikino **Dr. J. Yčas**.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG USSR)

Labai patikima ir vadovaujanti firma Jungtinėse Valstybėse, turinti daug patyrimo siunčiant dovanų siuntinius į visas USSR dalis. Tūkstančiai klientų patenkinti. Visi siuntiniai apdrausti. Gavėjas nieko nemoka. Skyriai svarbesniuose miestuose. Visi mūsų skyriai turi sandėliuose pasirinktinai aukštos kokybės prekių dovanoms žemomis kainomis.

Dėl nemokamų informacijų ir kainoraščių susižinokite su bet kuriuo mūsų skyriumi.

• NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
• NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street	CH 3-2583
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street	CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
• SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway	Tel. 268-0068
• BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
• Detroit, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave.	Tel. 233-8030, 246-0215
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4683
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-6119
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave.	PO 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 6 John Street	PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2868
• YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave.	GR 6-2781

Ką sako gydytojas?

Nemiga niekad nebūna nekenksminga

Jei jūs negalite miegoti, tai tatau, be abejo, ne tik nemalonu, ne tik bloga, bet tikrai siaubinga. Atrodo, kad naktis niekad nesibaigs, kad kiekviena valanda virsta amžinybe; ligonis — taip, ligonis, nes kenčiančio nemigą kitaip negalima pavadinti — kankinamas visokiais būdais: jis užsimano valgyti, gerti, jam ima sukti vidurius, jam reikia dažnai šlapintis, jam niežti čia nugara, čia ausį, jis, kaip sakoma, neranda vietos savo kojoms, jį kankina keistos mintys, dažnai sukeliančios baimės jausmą, čia jam atrodo, kad širdis vos plaka, čia vėl, kad ji beveik sprogs ir t.t. ir t.t. Atsikėlus rytą šitoks žmogus jaučiasi visiškai sudaužytas ir sulaužytas, nelyginant viduramžių laikais kalnys po kankinimo besisukančiame rate.

Daug žmonių kenčia dėl stiprios nemigos ne tik periodais, bet labai dažnai beveik nuolat, per metų metus. Nestebėtina, kad šitokie ligoniai netenka noro gyventi ir dažnai ne tik pagalvoja apie savižudybę, bet ją ir įvykdo. Iš kitos pusės, labai dažnai stengiamasi neskirti nemigai per daug reikšmės, o tai labai klaidinga, nes iš tikro yra taip, kaip kad nusako šio straipsnio pavadinimas. Tad atsiminkite, kad nėra nekalto nemigos!

Daug yra fizinių tų, sukėliančių nemigą, o jau nervų arba proto ligos ją sukelia beveik visada. Ne tik rūpesčiai, liūdesys ar neapykanta gali sukelti nemigą, bet kartais net smulkmenos, kurioms neskiriama jokios reikšmės. Dažnai tai būna tik laikini reiškiniai — tada nėra taip jau labai bloga. Bet, kai žmogaus dvasinis gyvenimas nuolat sukrečiamas, tai prasideda kankinio kelias, kuris dažniausiai baigiasi katastrofa. Ar retai tenka skaityti laikraščiuose apie "netikėtą" žymių žmonių mirtis? O juk dažniausiai tai būna ne "netikėta" mirtis, o savižudybė. Atsiminkite visa tai, kai skaitysite, kad kas nors "netyčia" paėmė per daug miltelių miegui.

Nes milteliai miegui neišsprendžia gyvenimo klausimų. Jie net negydo ligonio, jie tik apmarina. Nemigos priežasties miego milteliai nepašalina, bet jie apramina: ligonis atsipalaiduoja nuo visų vargų ir greit ima suvokti, kad gydytojo paskirtą dozę galima juk padidinti... Ir didina iki pasiekia ribą, kurią peržengęs — tyčia ar netyčia — jau nebegrįžta į šią ašarų pakalnę.

Visame pasaulyje sunaudojamų per parą miego miltelių kiekis matuojamas tonomis. Daugelis virsta narkomanais ir be miego miltelių iš viso negali gyventi. Barbitūrinių rūgščių, iš kurių gaminami beveik visų rūšių miego milteliai, junginiai gaunami tik pagal receptus, bet žmonės kažkaip išsigudrina ir suranda gydytojų, lengviai skiriančių didokus

miego miltelių kiekius. Sunaku būtų kitokiu būdu paaiškinti be galo be krašto kylantį barbitūrinių rūgščių sunaudojimą. Miego miltelių ėmimas virto šiandien savaime suprantamu reiškinium: tikrų nemigos priežasčių ieškojimas ir pašalinimas reikalauja daug vargo ir laiko, o tabletės prarijimas — lengvas, patogus ir greitas. Todėl miego milteliai imami be atodairos, be atsargumo, be proto...

Išdavos: atsiranda nebepagydomų ligų, kurioms numalšinti lieka ir vėl tik ta pati priemonė — miego milteliai. Z.

Garbė rankų darbui

Milžiniškos firmos direktorius apsilankė viename filiale ir apžiūrėjo moderniai įrengtas dirbtuves ir raštines. Viskas buvo automatiška: sąskaityba, gamyba, vnyiojimas, išvnyiojimas ir t.t. Direktorius buvo pritrenktas. Kai jis, vieno jauno tarnautojo lydimo, ėjo per salę, viename iš gretimų kambarių jauna graži stenotipistė "uždėjo" skambų antausį akiplėšiskam savo bendradarbiui.

— Ačiū Dievui! — sušuko direktorius, — pasirodo, dar yra darbų, atliekamų rankomis!

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULACIJOS PROBLEMAS

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materioly.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mrg. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

KALĖDINĖS DOVANOS Į LIETUVĄ

Norite pasiūsti ypatingas dovanas — automobilius, šaldytuvus, motociklus, radijus, akordeonus, dviračius?

Reikalaukite naująjį katalogą.

Norite pasiūsti nuosavų daiktų siuntinį? Ar pirkti prekes iš mūsų sandėlio?

Reikalaukite iš mūsų muitų sąrašą.

Norite pasiūsti maisto siuntinį — standartinį ar iš Jūsų pasirinktų maisto produktų?

Reikalaukite naująjį katalogą.

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 SOUTH STATE STREET, CHICAGO 4, ILL.
Telef. WA 2-9354

Skyrius: 2618 West 63rd St., WA 5-2466

SKAITYKITE NAUJIENAS

SIUNTINIAI — DOVANOS Į SSSR

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vneshtorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522

Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

DĖMESIO!

Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vneshtorg Maskvoje ir Package Express jau dabar galite siūsti savo giminėms ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko neturės primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinius - dovanas, kurie bus sudaryti iš SSSR gamintų pirmos rūšies produktų.

Čia nurodytos kainos yra Visos išlaidos produktams parinkti ir jiems nusiųsti į bet kuria SSSR dalį.

Užsakyti siuntiniai sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje. Siuntiniai bus įteikti gavėjui po 10–20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą. Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus tarpe jų — juodąją ikra, vėžių konservus, šprotus, saldinius ir kitus.

Siuntėjas gali siūsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siuntiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
COHOES, N. Y.	13 SARGENT STREET	FE 7-2727
FARMINGDALE, N. J.	FREEMAN ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TIGHMAN STREET	HE 5-0415
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	TO 9-3980

Reikalaukite mūsų naujų katalogų sovietiniams produktams.

Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.

AR MELAS VISAI ATVEJAI YRA BLOGAS REIŠKINYS?

Kasdieniniame mūsų gyvenime tenka dažnai išgirsti, jog tik tas žmogus yra padorus ir geras, kuris niekad savo gyvenime niekam nemeluoja, bet visada tik teisybę sako, nes betkoks melas visais atvejais yra smerktinas. Dar kai kas pasako, jog kiekvienas melas yra nemaža nuodėmė; taigi tik tokiu žmogumi galima pasitikėti, kuris jokio melo nevartoja. Jei kartais koks žmogus kur nors sumeluoja, tad paskui ir jojo pareiškiamos teisybės laikomos nepatikimomis, nes jei kas ir vieną kartą pavartoja melą, tad ir jo vadinamaisiais tiesos žodžiais negalima pasitikėti.

Iškėlus tokią mintį apie melą reikia į mūsų gyvenimą pažvelgti atitinkamomis akimis ir tada bus galima tinkamai atsakyti į tokį klausimą: kam turi būti teisybė pasakojama ir kam turi būti meluojama? Patačius tokias rūšies klausimą galima iš daugelio gauti tokį atsakymą: visais atvejais niekam neturi būti meluojama, o visada turi būti tik teisybė sakoma.

Nors ir trumpai nagrinėjant tokį dalykėlį aš čia trumpai papasakosiu vieną kitą nuotykių, kur buvo pavartotas tikras melas. Mūsų tais laikais, kada lenkų kariuomenė, sulaužiusi sutartį, veržėsi į Lietuvą ir norėjo ją okupuoti, tad vienoje Suvalkijos vietoje kažkoks nepažįstamas žmogelis atsitiktinai sutikė lietuvį studentą ėmė klausinėti apie vieną artimą kaimelį ir tą patį progą trumpai paklausė, ar lietuvių kariuomenės būriai yra toje vietoje apsiestoje. Studentas lietuvis aiškiai buvo nusprendęs, kad jam tenka kalbėtis su lenkų kariuomenės žvalgybininku, civiliškai apsiengusiu. Tokiu atveju studentas lietuvis meluodamas pasakė, kad tuojau už kalnelio yra apsiestoje dideli lietuvių kariuomenės būriai, o iš tikrųjų tenai nebuvo nė vieno lietuvių kareivio. Ir tas lietuvis studentas tuojau taip pat pastebėjo, kad atlinkę lenkų kariuomenės būriai skubiai pasitraukė atgal, nes matyti pajūjojo lietuvių kariuomenės. Taigi tada tas lietuvis studentas panaudojo tą melą visų lietuvių labui, norėdamas išsaugoti lietuvių karines paslaptis.

Kiek aš prisimenu, prieš keliolika metų, kada okupuotoje Lietuvoje veikė vadinamieji lietuviai partizanai, viename kaime rusų kareivių būrys apsupo penkis lietuvių partizanus, kurie, negalėdami kaip reikiant pasipriešinti, buvo priversti miške lyje pasislėpti tarp medžių ir krūmų.

Kadangi penkiems partizanams vienoj vietoj sunku buvo slėptis, tad jie buvo nutarę tas savo slėptuves pasirinkti trijose vietose. Ir štai vienoj tokių slėptuvėj, kur buvo tik vienas partizanas, rusų kareiviai prisilšėjo ir ėmė klausinėti, kur yra pasislėpę kiti keturi partizana-

nai, nes matyti tas partizanų penketukas jiems buvo jau žinomas. Sučiuptasis partizanas tokiu atveju, kad galėtų išgelbėti savo draugus, pareiškė neva teisybę, bet iš tikrųjų pareiškė melą, būtent jis pasakė, kad tie jojo keturi draugai esą pasislėpę kitoj pusėj miško šalia aukšto beržo. O kai tie rusų kareiviai ėjo prie to beržo, tai tie keturi partizanai, visa tai pastebėję, pasinaudojo tokia proga ir paspruko kitur, išgelbėję savo kailį.

Taigi to partizano pavartotas melas buvo naudingas, o kai jis tokią "teisybę" sakė, tad taip pat buvo tik areštuotas, o ne sušaudytas.

Dabar visoje Sovietų imperijoje gana dažnai apklausinėjami visoki tarnautojai, ar jie tiki į Dievą. Žinoma, beveik visi tokiais atvejais duoda neigiamą atsakymą, nenorėdami nustoti savo tarnybos ar kokios nors baismės sulaukti; jie visada pareiškia sakydami, jog tiki ne į Dievą, bet į bedievybę, nes dabar visur ten yra plačiai globojama ir skatinama bedievybės tikyba, kuriai net yra paruoštos visokios dogmos. Tarpe tokių apklausinėjamų asmenų yra nemaža, kurie tiki į Dievą, bet savo tos teisybės niekam nesako, o sako tik, kad netiki į Dievą, tad jie tokiu atveju pareiškia melą, kitaip sakant — "papildo nuodėmę".

Teko ir man pačiam vieną kartą pavartoti didelį melą, kitaip sakant — padaryti nuodėmę. Būtent pirmoje pasaulinio karo metu, kada Rusijos caristinė valdžia mobilizuodavo taip pat nuo senų laikų okupuotas Lietuvos gyventojus, tada ir aš buvau pašauktas į kariuomenę. Mano draugas Matas šalčius, taip pat tuo laiku pašauktas į kariuomenę, sugalvojo bėgti į Ameriką ir mane kvietė tą patį daryti. Bet aš sugalvoju kitokios rūšies melą, norėdamas išsisukti iš tos painiavos. Būtent, nutariau įrodinėti gydytojams, visai meluodamas, pasireiškiančius organizme tam tikros ligos simptomus; kadangi aš jau ir tais laikais buvau gerai susipažinęs su visokių ligų pasireiškiančiais negalavimais, tai man buvo lengva meluoti. Ir kai man buvo paduotas kūno temperatūrai nustatyti termometras, tai niekam nepastebint aš pastatęs kitu galu termometrą smarkiai pakračiau ir tokiu būdu padariau gana aukštą temperatūrą. (Dabar Amerikoje vartojamus termometrų negalima tokiu būdu nukratyti ligi aukštos temperatūros). Ir gydytojais visa tai pamatę, kad aš turiu tokią temperatūrą, padarė išvadą, jog aš esu visai netinkamas ir mane tuojau paleido į laisvę. Taigi tik su tokiu melu išsivadavau iš tų visų pinklių, o jeigu būčiau sakęs teisybę, tai būčiau buvęs pakliuvęs į frontą.

Prisimenu vieną įvykį iš mūsų Amerikos gyvenimo. Vienas žmogus, banke stovėdamas il-

Pasiruošimai Pasaulinei Olimpiadai

Šiais metais vėl visos pasaulio valstybės susirenka Olimpiadoms, kurie šį kartą įvyksta Japonijoje, Tokio mieste. Žaidimai prasideda spalio mėn. 10 d., tačiau pasiruošimai joms jau seniai vyksta visuose pasaulio kampuose. JAV valstybėse Olimpinių Komitetų jau seniai renka aukas, kad šios galingiausios pasaulio valstybės sportininkai galėtų apsimokėti kelionės išlaidas ir pragyvenimą Tokiu.

Tuo tarpu sovietų "Pravda" pasakoja kokiu būdu sudaroma olimpinė rinktinė Sovietų Sąjungoje.

Sovietų Sąjunga turinti 40 milijonų sportininkų ir 140,000 apmokamų sporto instruktorių ir trenerių. Organizacija, kuri vadinasi "Darbai ir gynybai pasiruošęs", apima visą kraštą

goje eilėje, kalbėjosi su savo pažįstamu, kad jis banke nori įsigyti už pusantro šimto dolerių pinigine perlaidą (money order), kurią turės išsiųsti į kitą miestelį kaip skolą, bet kažkaip pametęs tikslų adresą to asmens, kuriam turi tuos pinigus siųsti, ir jojo tas pažįstamas pasakė, kad tą adresą jis turįs namie ir rytoj jam atnešias. Bet tos perlaidos pirkėjas pastebėjo, kad kažkokie du tipeliai labai atidžiai klausėsi juodviejų kalbos apie tą adresą, ir perlaidą. Kai nusipirkęs tą perlaidą tas žmogus parėjo namo, tai po pusvalandžio išgirdo skambutį prie durų, ir kada jis metė pro langelį žvilgsnį, tai tuojau pastebėjo, kad jis jau banke matė tuos pačius tipelius, kurie jau buvo į jį įsmeigę savo akis. Tad jis aiškiai suprato, kad atvyko plėšikai pasiimti tą neuzpildytą perlaidą. Kadangi savo bute jis turėjo didelę drabužių spintą, tai nutarė į ją giliai įlįsti, o savo dukteriai įsakė, jei atėję tie vyrai paprašytų jo, kad ji atsakytų, jog jis išėjo pro užpakalines duris pas savo kaimyną ir grįš namo po kokių trijų valandų.

Taip ir buvo padaryta, arba kitaip sakant — nebuvo sakoma teisybė, o tik melas. Ir įėję plėšikai, pasidairę po kambarius, nieko daugiau neklaušė ir išėjo. Tokiu būdu su melo pagalba buvo nusikratyta tų plėšikų.

Ir šiaip gyvenime tenka pavartoti visokios rūšies melus. Sakysim, kai tenka tėvams suramdyti išdykusius vaikus, tai kartais pareikštas melas juos geriau sutvarko, negu kokia nors ryškė ar kančias. Melas tenka pavartoti tokiais atvejais, kai susiduriama su tokiais asmenimis, kurie nesilaiko teisybės ar kurie neteisybės sumetimais stato kokius nors reikalavimus.

A. Kelmūtis

ir suteikia galimybių fiziniams auklėjimui kasmet 26-iems milijonams sovietinių piliečių. Ši organizacija, aišku, yra remiama ir prižiūrima valstybės. Visi sportuojantieji, pagal savo atsiekimus, yra skirstomi į kelias rūšis. Turima 16 su puse milijonų galinčių nešioti "sportininko" vardą, 310,000 turį garbingą "pirmos klasės sportininko" vardą, o patys geriausiai (jų yra 22,000) vadinami "sporto meisterais". Iš tų sporto meistrų ir sudaromos sovietų reprezentacinės sporto rinktinės. Nepaslapstis, kad sporto pažiboms valdžia sudaro geresnes sąlygas darbo, buto ir kitose kasdieninio gyvenimo srityse. Valdžios proteguojami sportininkai daug kuo skiriasi nuo Amerikos ir kitų vakarų kraštų sportininkų. Jų čia niekas ne tik neremia, bet stropiai prižiūri, kad nenusikalstų sportininko-mėgėjo taisyklėmis.

Nenuostabu už tai, kad jau du kartus olimpinis žaidimus laimėję, sovietų sportininkai ir šiais metais pademonstruos savo pranašumą.

Japonijoje tuo tarpu vyksta gyvas pasiruošimas tinkamai priimti ne tik tai tūkstančius sportininkų iš viso pasaulio kraštų, bet ir šimtus tūkstančių turistų, kurie suplauks į Tokio miestą. Jau baigti statyti nauji sporto įrengimai, stadionai, plaukymo baseinai ir aikštės. Nutiesti specialūs keliai ir geležinkeliai. Pristatyta naujų viešbučių. Tokio miesto krautuvininkai, taxi vairuotojai ir net "geišos" stropiai mokasi anglų ir kitų svetimų kalbų, kad su svečiais galėtų geriau susikalbėti.

Restoranuose padavėjai mokomi patarnauti pirma moterims, nes taip vakariečiai pripratę. Japonijoje, kaip žinia, vyrai visada griežia pirmuoju smulku. Dideli pasiruošimai vyksta Tokio policijoje. Norima prieš olimpiadą išvalyti visas miesto padugnes, vagišius, prostitutės ir pan., kad jie negadintų atvykusių svečių įspūdžių apie Japoniją. Visiškai pagrindinai norima pasiruošiti padėti tiems komunistinių kraštų sportininkams, kurie norėtų pabėgti nuo savo vadovų ir politrukų. Įsteigta speciali policijos būstinė, kuri būdėsianti 24 valandas. Čia komunistu nusivylę olimpiados dalyviai galės kreiptis pagalbos. Praeities praktika parodė, kad visada atsiranda nemažai sportininkų, kurie nepaisydami komunistų rodomo jiems palankumo ir profesionalinio stiliaus paramos, geriau mėgėta laisvę vakarų kraštuose.

A. P.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

SACRED HEART SCHOOL
RESIDENT SCHOOL FOR BOYS — GRADES 4 THRU 8
"WHERE YOUR SON ENJOYS ATTENDING SCHOOL"
Kindly Write For Brochure and Details
Registrar Office
Conducted by — BROTHERS OF THE SACRED HEART
ANDOVER, MASSACHUSETTS

A. SUGINTAS

NEPAGRISTI PRIEKAIŠTAI

"Draugo" 191 numeryje išspausdintas V. Vaitiekūno straipsnis su priekaištais dėl mano prisiminimų apie Petrapilio lietuvių seimą (žiūr. "Naujienu" š. m. liepos mėn. 27 d. numerį). Į tą straipsnį jau atsiliepta "Naujienu" 196 numerio apžvalgoje straipsniu "Skylėta argumentacija", kur ramiai ir rimtai parodyta V. V. straipsnio netikslumai. Bet ir aš noriu padaryti keletą pastabų dėl minėto straipsnio.

Petrapilio seimas įvyko maždaug prieš pusę šimto metų, kai V. V., gal, dar nebuvo gimęs. Tad V. V. apie kalbamus dalykus tegali turėti miglotą supratimą. Tokie įvykiai, kaip Petrapilio seimas arba vokiečių princo Uracho rinkimai Lietuvos Taryboje Lietuvos karalium, dabar jau nuėjo į istoriją, nepalikę jokių pasekmių. Bet dešinieji, ypač krikdėmai, kaip kad konstatuota ir "Naujienu" apžvalgoje, nesiliauja darę nepagrįstų priekaištų kairiesiems dėl to seimo nutarimų, štai dešiniųjų istorikas A. Šapoka savo "Lietuvos Istorijoje", išleistoje 1950 m., 535 pusl. rašo, kad beveik visi kairieji atstovai Petrapilio seime pasiūlė Lietuvos ateitį autonomijos arba federacijos pamatais sujungti su Rusijos tautų demokratijų ateitim. (?)

Kitas jų istorikas, Liulevičius sen., prieš keletą metų darydamas pranešimą Čikagoje vasario 16 d. nepriklausomybės minėjime, pareiškė, kad kairieji Petrapilio seime pasisakė prieš Lietuvos nepriklausomybę. Šiais metais šitų teigimų gynejas "Drauge" pasirodė B. Žilinskas ir V. Vaitiekūnas. Pastarasis teigia, kad kairiųjų siekimai Petrapilio seime turėjo būti kas kita, tik ne nepriklausomybė. O kairiųjų rezoliucijoje aiškiai nurodyta (rezoliucijų tekstai buvo pateikti mano atsiminimuose, A.S.), kad vadovaujasi nepriklausomybės idėja ir kad tauta gali sėkmingai vystyti ir plėtoti savo kultūrinės ir ekonomines pajėgas, tik turėdama visišką savo šalies laisvę (mano pabraukta, A.S.). Toliau buvo reikalaujama demokratiš-

kai išrinkto Lietuvos Steigiamojo seimo, kuriame Lietuvos žmonės galėtų laisvai pareikšti savo valią dėl Lietuvos politinės ateities. Kaip tik kairiosios partijos į savo programas buvo įtraukusios Lietuvos nepriklausomybės reikalavimą. Po to, kai beveik pusė seimo narių parėmė kairiųjų rezoliuciją, o Rusijos lietuvių karių suvažiavimo delegacija, karo gydytojo J. Žemgilio, to suvažiavimo pirmininko, vadovaujama, atvykusi į seimą pareiškė kairiesiems savo pritarimą, negali būti jokios kalbos apie tai, kad kairieji Petrapilio seime buvo nusistatę prieš Lietuvos nepriklausomybę.

Rusijoje dar esant caro režimui kairieji rusai reikalavo demokratiniai išrinkto Steigiamojo Seimo, kuriame žmonės galėtų pareikšti savo valią. Tad ir lietuvių Lietuvos Steigiamojo Seimo reikalavimas galėjo būti suprantamas Rusijos Laikinajai Vyriausybei bei Darbininkų ir Kareivių Tarybai. Bet čia būtų neužtekę Petrapilio lietuvių seimo pareiškimo dėl Lietuvos atsiskyrimo nuo Rusijos valstybės, nes rusai tuoj būtų iškėlę klausimą, iš kur seimas žino apie tokią Lietuvos žmonių valią.

Nereikia užmiršti, kad Rusijos laikinąją vyriausybę buvo sudarę buržuaziniai rusų sluoksniai. Rusų kadetų vadas Miliukovas buvo užsienio reikalų ministras, rusų oktiabristų (caro 1905 m. spalio 17d. manifesto šalininkų) vadas Gučkovas — karo ministras, o Kerenskis — teisingumo ministras. Pastarasis nebuvo Darbininkų ir Kareivių Tarybos atstovas. Ta laikinoji vyriausybė dar nebuvo palanki tautų, įjungtų į Rusijos imperiją, apsisprendimui. Rusijos Darbininkų ir Kareivių Tarybos bendros abstrakčios deklaracijos apie tautų apsisprendimą dar nebūtų pakakę. JAV prezidento Wilson'o deklaracija dar nebuvo išleista. Be to, kairiesiems lietuviams buvo žinoma iš rusų kairiųjų partijų žmonių — social-revoliucionierių ir social-demokratų —, kad tik Lietuvos gyventojų demokratinio būdu išrinktam seimui

reikalaujant apsisprendimo teisės, Laikinoji Vyriausybė ir pasaulio opinija būtų galėjusios su tokiu reikalavimu skaitytis.

V. V. rašo, kad A. Voldemaro rezoliucija dešinieji neva norėjo palankiai nuteikti pasaulį dėl Lietuvos nepriklausomybės. Tuo sunku patikėti, nes toje rezoliucijoje diktatoriškai sakoma, kad Lietuva turi būti nepriklausoma, turi būti visą laiką neutrali ir taikos kongresas turi jos nepriklausomybę garantuoti. Ir taip sakė nedidelė į Rusiją pabėgusių žmonių dalė, neatsiklaususi Lietuvos gyventojų valios. Apie tai rezoliucijoje net visai neminima, o kalbama tik apie valdymo būdą ir vidaus tvarkos nustatymą. Apie V. V. pastabą

dėl Vasario 16 Nepriklausomybės paskelbimo nėra reikalo kalbėti, nes niekas jo neginčija: Lietuvos Steigiamasis Seimas rado reikalingą proklamuoti Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, t.y. pakartoti, arba, kaip kad A. Šapoka rašo Lietuvos Istorijoje, patvirtinti Vasario 16 d. aktą. Po to Lietuvos nepriklausomybę pripažino ir kitos valstybės.

Ar tikėsite...

...kad Paryžiuje aiškiaregiai, burtininkai ir pranašai per metus turi daugiau pajamų, negu visi prancūzų sostinės kinai sykiu?

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

COSMOS PARCEL EXPRESS CORPORATION

PRANEŠA, kad sudarė naują sutartį su V/O Vnešporytorg priimti MAISTO PRODUKTŲ siuntinių dovanas giminėms gyvenantiems SSSR.

Pristatymas skubus iš maisto sandėlių, esančių Sovietų Sąjungoje. Kainos prieinamos.

Pageidaudami katalogų, kreipkitės į bet kurį mūsų skyrių arba į vyriausią įstaigą:

45 West 45th Street,
New York, N. Y., 10036, Room 1101
Tel. CI 5-7905

KAI JŪS NORITE SIŪSTI

SAVO GIMINĖMS AR DRAUGAMS, GYVENANTIEMS U.S.S.R. DOVANŲ SIUNTINIUS, TAI PASIRINKITE SAUGIAUSIĄ KELIĄ:

1. Nuspreškite ar jūs norite siusti iš čia esančių prekių ar užsakyti, pav. Automobilį, Motociklą, Sluavamą mašiną, televiziją ar maisto siuntinį.
2. Pasinaudokite patikimos ir turinčios gerą vardą firmos patarnavimu.
3. Žiūrėkite, kad firmos personalas turėtų patyrimo ir mokėtų tvarkyti Jūsų užsakymą.
4. Patikrinkite ar toji firma turi reikalingus dokumentus.
5. Pasirinkite firmą, turinčią ilgą patyrimą tame biznyje. Kai visa tai persvarstysite, tai įsitikinsite, kad geriausiai Jums tiks turinti jau virš 30 metų patyrimą

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

CENTRAS YRA 716 Walnut Street, PHILADELPHIA, PA. 19106.
Tel.: WA 5-3455

SKYRIAI:

PHILADELPHIA
632 W. Girard Avenue
Philadelphia, Pa. 19123
WALnut 5-8878

BALTIMORE, MD.
3206 Eastern Avenue,
Baltimore 24, Md.
DI 2-2374

BOSTON, MASS.
390 West Broadway,
So. Boston 27, Mass.
ANDrew 8-8764

CHICAGO, ILL.
4102 Archer Ave.,
Chicago 32, Ill.
FRontier 6-6399

Branch
2242 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Ill.
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO
7023 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio
UTah 1-0807

DETROIT, MICH.
6460 Michigan Ave.,
Detroit 10, Mich.
TASHmoo 5-7560

ELIZABETH, N. J.
943 Elizabeth Avenue,
Elizabeth, N. J.
EL 4-7608

HAMTRAMCK, MICH.
11415 Jos-Campau Avenue,
Hamtramck 12, Mich.
TO 8-7940

KANSAS CITY
18 S. Bethany
Kansas City, Kansas
AT 1-1757

LOS ANGELES, CALIF.
3216 Sunset Blvd.,
Los Angeles 26, Calif.
NO 5-9887

MIAMI, FLA.
2755 Biscayne Blvd.,
Miami 37, Fla.
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN.
217 E. Hennepin Street,
Minneapolis 14, Minn.
FE 2-4908

MILLVILLE, N. J.
19 Westwood Terrace
Millville, N. J.
Tel. 825-5362

NEWARK, N. J.
263 Market Street,
Newark 2, N. J.
MARKet 3-1968

NEW YORK, N. Y.
48½ E. 7th St.,
New York 3, N. Y.
GR 3-1785

OMAHA, NEB.
5524 So. 32nd Street,
Omaha 7, Neb.
Tel. 731-8577

PITTSBURGH, PA.
346 Third Avenue,
Pittsburgh 22, Pa.
GRant 1-3712

ROCHESTER, N. Y.
683 Hudson Ave.,
Rochester 21, N. Y.
BAker 5-5923

SAN FRANCISCO, CALIF.
1236 — 9th Avenue,
San Francisco 22, Calif.
LO 4-7981

TRENTON, N. J.
730 Liberty Street,
Trenton, N. J.
LY 9-9163

DONALD PETKUS

ANTHONY PETKUS

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOWnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, [skaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.

GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
MAŠINOMS PASTATYTI AIKŠTĖ

Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

TRUMPAI IŠ MENO ISTORIJS

Renesansas Florencijoje

Pirmosios Renesanso dalies istorinis fonas

c. 1300 — 1600

(Tęsinys)

Fra Angelico

Giotizmas būtų pasukęs Florencijos meną į pietizmą, gryną iliustraciją, jeigu Donatello skulptūra ir tapytojas Masaccio (1401—1428) realizmas nebūtų išgelbėjęs. Masaccio didingos freskos Brancacci koplyčioje buvo didžiausias įkvėpimas visiems Florencijos menininkams. XV šimtm. jo amžininkas Paolo Ucello buvo pirmas kovų tapytojas ir perspektyvos žinovas. Sienos ir Florencijos tapytojų grupė, kuri darė nemažą įtakos savo įpėdiniais, gal būtų, daugiausia iš kitų išsiskyrė Fiesolės vienuolis Fra Angelico savitu stiliumi, neperkrauta kompozicija, paprastumu. Fra Angelico (1387-1455) buvo iš pradžių pasekęs Masaccio, nekompromisinį realistą, tačiau vėliau išvystė "gryną", beveik modernišką kompozicijos stilių, koks jo tapybai tiko. Jis kūrė šv. Pranciškaus asiziečio krikščioniško mokslo temomis — džiaugsmą kančiose dėl tikėjimo, šventųjų tikiybines egzaltacijos, to religinio degimo niekas kitas nesugebėjo taip pavaizduoti, kaip jis. Fra Angelico manė, kad kiti jo kolegos nesugebėjo giliau įžvelgti į šventųjų dievišką įkvėpimą. Angelico mistiškumas religiniame mene visa galva prašoma Giotto, kuris atskyrė Italijos tapybą nuo bizantinio meno. Giotto puikiai pavaizdavo Kristaus gyvenimą savo didingame veikalė.

Fra Angelico kūryba pasižymi geru piešiniu, tiksliais linijomis, spalvų harmonija. Jo technika susidomėjo moderniosios dailės autoritetai ir mokytojai. Po Angelico buvo Perugino, kuris taip pat vengė "gamtinio chaoso" kompozicijose, net peisaže, kurį Renesanso pradžioje įvedė italai. Perugino, kaip ir Angelico, kūryboje vyrauja solidi architektūra, figūros ir peizažas fone.

Botticelli

Botticelli (1444-1510) buvo jaunesnis už Verrochio, Fra Filippo mokiny. Jis buvo realistas Antonio Pollaiuolo (1429-1498) įtakoje. Panteizmo idėjos stipriai paveiktas, pradžioje niekuo nepasižymėjo. Botticelli iš prigimties fantastas, bet ne religinių temų dailininkas. Jis buvo daugiau paveiktas humanistinės dvasios, neramaus būdo: tragiška tikinčio žmogaus

filosofija painiojosi tarp religijos ir legendos. Legenda jį daugiau traukė, negu realybė. Jo nervinga hiperestetika sutampa su Nietzches filosofija. Kaip supertapytojas, nors spalvingumu nepasižymįs, inteligentijos buvo mėgiamas, nors kai kas prikišdavo jam, kad jo kūryba labiau pagoniška, negu krikščioniška. Vėlesnieji jo paveikslai "Veneros gimimas", "Pavasario alegorija" ir kt., pradėta vertinti pradžioje 19-to šimtm., kaip modernios tapybos sintezė.

Rafaelis

Jaunas, vos 37 metus sulaukęs mirė. Rafaelis buvo gilus religinio ir humanistinio meno bei švelnios sielos pavyzdys Renesansui. Jo kompozicijų tvarkinga darna, linijų integralumas beveik prilygsta Leonardo da Vinci moksliniams vaizdinio meno principams. Ir tai dėl to, kad Leonardo da Vinci stebėdavo oro judesius, šviesos ir spalvos santykį, kaip neatskiriama nuo gamtos apraišką skirtingais dienos laikais. Jis atidžiai stebėdamas gamtą, norėjo giliau ją pažinti. Jo teoriją apie šviesos ir spalvos vienybę ir modernusis mokslas patvirtino.

XV ir XVI a. italai ir Vak. Europos dailininkai pradeda domėtis legendarinėmis temomis, paveikti graikų ir romėnų klasikos literatūros. Rafaelis taip pat be garsių savo madonų tapydavo legendarinius paveikslus, pvz. jo mūzos Parnase klausosi dieviškos muzikos, tai grynai graikų legendos tema. "Atėnų mokykla", abu šie kūriniai yra Vatikane. Rafaelio biografas Giorgio Vasari, mums geriausiai žinomas, kaip autentiškas savo laiko istorikas, Rafaelį pavadino "dievišku tapytoju". Rafaelis ir kiti Renesanso menininkai savo šventųjų paveikslams modelius rinkosi iš pasiturinčio luomo. Michelangelo pozuodavo La Fornarina ir jaunas Cavalieri. El Greco darė priešingai: šventiesiems modelių ieškojo psichopatų ligoninėse ir ubaguose. Tačiau didikai pozuodavo šalia šventųjų kaip mecenatai. Didikas, užsakydamas bažnyčiai paveikslą, būtinai dailininkui įsakydavo rasti tarp šventųjų kokią nors patrono vietą.

Rafaeliui mirus, visi kolegos labai jį gailėjosi. Buvo palaidotas su didžiausiomis ceremonijomis, dalyvaujant aukštajai dvasiškijai ir civiliams.

Rafaelis Sanzio iš Urbino gimė 1483, mirė 1520. Jo tėvas

Fra Angelico kūriny

Giovanni de Santi buvo vidutinio kalibro tapytojas, bet švietus inteligentas. Tėvas sūnų jauną pradėjo mokytį dailės. (B. d.)

GOODMANO TEATRAS

Goodmano teatras prie Chicago Art Instituto spalio mėn. pradės vaidinimų sezoną su prancūzų Comedie Francaise. Spalio 13 ir 14 d. statomi 17 ir 18 šimtm. veikalai, parašyti

Corneille, Moliere ir Marivaux. Spalio 15 ir 16 d. Musset ir Feydeau produkcijos.

Spalio 23 d. vaidinama Chaillot'o "Pamišusi moteris". Vaidinimo žvaigždė Zoe Caldwell.

Lapkričio 27 d. pradės vaidinti šekspyro "Macbethą". Principinis aktorius Sam Wanamaker.

Biletus užsisakant iš anksto, galima sutaupyti trečdalį kainos.

A. P.

Argi nepraktiška?

Lilė — puiki moteriškė. Man asmeniškai ji ne tik puiki, bet net pati puikiausioji visame pasaulyje. Dėl to taip ir įvyko, kad ji tapo mano žmona.

Lilė turi tik vieną vienintelę ydą: ji visai nepraktiška. Iš tikro, aš įsitikinęs, kad visame žemės rutulyje nėra kitos tokios nepraktiškos moteriškės.

Ar norite pasiklausti? Na, žinoma. Taigi, vakar pareinu aš iš darbo, o Lilė mane jau pasitinka tarpduryje, padeda ant specialaus staliuko mano skrybėlę, pakabina mano apsiaustą, atneša man šlepetes ir net pastumia kėdę taip, kad man būtų patogiau sėdėti. Po pietų Lilė atneša man laikraštį ir cigarą.

Nors mudu dar ne taip jau labai seniai susituokę, bet vis dėlto pakankamai seniai, kad Lilės elgesys sukeltų manyje tam tikro įtarimo. Pažiūrėjęs Lilėi į akis, aš tuoj supratau, kad neklystu: ji šiandien bus vėl iškirtus kokį pokštą. Mano žvilgsnis veikia į Lilę, nelyginant pentinai į žirgą.

— Mielasis, — pradeda ji, — brangusis, man reikia pinigų...

— Kaip, kodėl? Negali būti! Juk aš daviau tau pinigų vakar visai šitai savaitei...

— Jų jau nėra... — šnabžda Lilė. — Aš šį tą pirkau.

— Suknele? Naują skrybėlę? Bafukus? — klausiu aš, bet Lilė neigiamai krato galvą.

— Ne, ne, brangusis! Aš ne tokia jau nepraktiška ir išlaidi! Aš pirkau kai ką, kas būtina namų apyvokoje. Kai ką, ko mums seniai jau labai rei-

kėjo.

— Kas gi čia galėtų būti? Aš tikrai negaliu atspėti, — prisipažįstu aš.

— Aš pirkau... — šnabžda Lilė, — aš pirkau dulkių siurblių!

Čia jau per daug. Aš pašoku: — Dulkių siurblių?! Ir mums jo būtinai reikėjo? Juk mes gi neseniai pirkome pačios naujausios konstrukcijos siurblių! Su visa kuo: su prietaisu lovos valyti, su šepečiu minkštiesiems baldams, net su kažkokiu ten siurbliuku langams valyti. Ar ne?

— Taip, žinoma, — šnabžda Lilė, — bet...

— Kas per "bet"? — rūsčiai klausiu aš. Lilė, jau verkdamas, sako:

— Bet pardavėjas mane įtikino, kad mums būtinai reikalingas dar vienas siurblys. Man pardavėjo argumentai pasirodė labai svarūs, ir aš pirkau siurblių...

— Aš neišivaizduoju, kas tai gali būti per argumentai, — vis dar rūsčiai klausiu aš, nors man jau gaila Lilės. Lilė junta mano nuotaikos niuansus ir sako, jau šypsodamasi:

— Nesuprantu, kad tu pats ne sugalvoji! Antras siurblys reikalingas pirmajam siurbliui valyti! Ar tai nepraktiška?

Vertė E. J.

JERBIJAMOS NAUJIENU PRIETELI, PAAJKODAMAS NAUJIENU MAŠINŲ FONDUI ATLIKSI DIDELI IR GARBINGA DARBA. KIEKVIENA OIDELE AŽ MAŽA AUKA BUS TINKAMAI ĮVERTINTA